

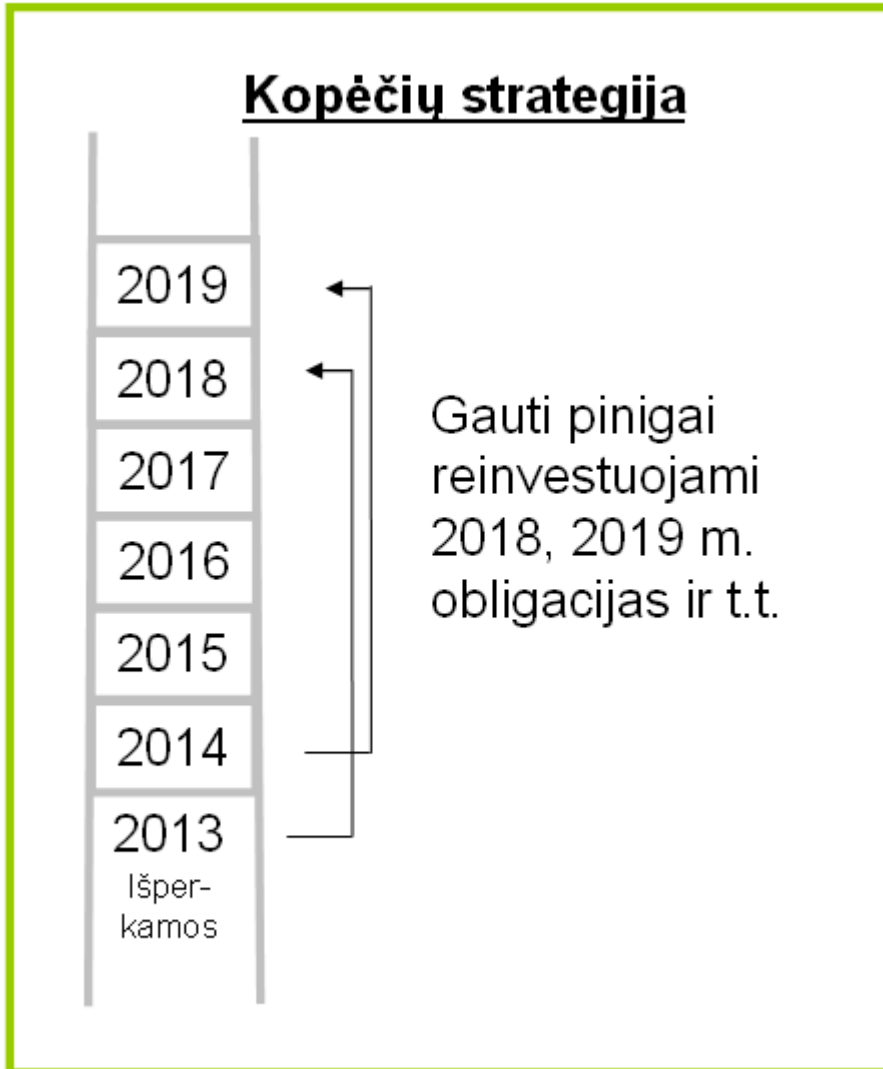
Yra daug skirtingų investavimo į obligacija strategijų. Šiame skyriuje apžvelgiamos tik pačios populiariausios investavimo į obligacijas strategijos, kurios per ilgą laiką užsitarnavo investuotojų pasitikėjimą. Kaip pamenate iš ankstesnių paskaitų, obligacijos skirtingai nei akcijos turi skirtingą galiojimo trukmę. Investavimo į obligacijas strategijos skirtos tam, kad obligacijas su pasibaigusiu galiojimo terminu papildytumėte naujomis obligacijomis ir taip užtikrintumėte investicinio portfelio tęstinumą. Kokia investavimo strategija bus jums priimtinausia priklausys nuo jūsų investicinių tikslų.

Kopėčių strategija

Vadovaudamasis kopėčių strategija investuotojas vienu metu perka kelis paketus obligacijų su skirtinga galiojimo trukme. Laiko tarpas tarp obligacijų išpirkimo yra vienodas – lygiai taip pat kaip atstumas tarp kopėčių laiptelių. Taigi obligacijos išperkamos skirtingais terminais. Pinigus už išpirktas obligacijas investuotojas iš naujo reinvestuoja į kitas obligacijas, kurios bus išperkamos vėliausiai, tarsi palipėdamas dar vienu kopėčių laipteliu. Norint įgyvendinti kopėčių strategiją, investuotojas turi įsigyti bent 5-6 obligacijų paketus, su skirtingais išpirkimo terminais.

Pvz. Investuotojas turi 50 000 Lt. Siekdamas įgyvendinti kopėčių strategiją investuotojas 50 000 Lt padalino į 5 lygias dalis ir 2012 metais nusipirko:

- už 10 000 €, obligacijų, kurios bus išperkamos 2013 m.;
- už 10 000 €, obligacijų, kurios bus išperkamos 2014 m.;
- už 10 000 €, obligacijų, kurios bus išperkamos 2015 m.;
- už 10 000 €, obligacijų, kurios bus išperkamos 2016 m.;
- už 10 000 €, obligacijų, kurios bus išperkamos 2017 m.;

2013 m. investuotojas už visas obligacijas gavo palūkanas, bei pinigus už 2013 metais išpirktas obligacijas. Kadangi investuotoja laikosi kopėčių strategijos, už gautus pinigus jis įsigyja obligacijas, kurios bus išperkamos 2018 metais. 2014 metais, investuotojas už gautis pinigus perka obligacijas, kurios bus išpirktos 2019 metais ir t.t.

Kaip matote investuotojas visuomet turi obligacijų, kurios bus išperkamos po 1, 2, 3, 4, 5 metų. Kopėčių strategija užtikrina, kad obligacijų trukmės vidurkis liks nepasikeitęs. Pateiktame pavyzdyje, obligacijų trukmės vidurkis yra 3 metai $= (1+2+3+4+5)/5$. Tačiau investuotojas gali nusistatyti, kad investuos į obligacijas, kurios bus išperkamos:

- kas 2 metus (2014 m.; 2016 m.; 2018 m.; 2020 m.; 2022 m.). Tokio portfelio trukmės

vidurkis bus 6 metai = $(2+4+6+8+10)/5$;

- kas 3 metus (2015 m.; 2018 m.; 2021 m.; 2024 m.; 2027 m.). Tokio portfelio trukmės vidurkis bus 9 metai = $(3+6+9+12+15)/5$.

Norėdami įgyvendinti kopėčių strategiją privalote atlikti šiuos veiksmus:

- Visą investuojamą sumą padalinti į kelias lygias dalis;
- Už kiekvieną pinigų dalį turite pirkti obligacijas, kurių išpirkimo terminas skiriasi vienodu laiko tarpu (obligacijų portfelio trukmės vidurkis visuomet turi išlikti vienodas);
- Neparduoti obligacijų anksčiau, nei jos bus išpirktos.
- Pinigus gautus už išpirktas obligacijas reinvestuoti į obligacijas, kurių išpirkimo terminas būtų vėliausias, o obligacijų portfelio trukmės vidurkis liktų nepakitęs.

Investuotojui įgyvendinančiam kopėčių strategiją paliekama laisvė spręsti:

- Ar reinvestuoti už obligacijas gautas palūkanas. Dėl šios priežasties kopėčių strategija yra ypač patraukli tiems investuotojams, kuriems reikalingas nuolatinis pinigų srautas (pvz. pensijinio amžiaus žmonėms). Nukritus rinkos palūkanų normai, jums gali pasirodyti nepelninga investuoti į obligacijas, kurios moka vos kelis procentus palūkanų. Tokiu atveju pinigus jūs tiesiog galite išleisti. Jeigu rinkos palūkanų norma yra aukšta, tuomet palūkanas protinga būtų reinvestuoti.
- Kaip dažnai bus išperkamos obligacijos. Dažniausiai investuotojai kopėčių strategiją sukonstruoja taip, kad obligacijos būtų išperkamos kiekvienais metais. Tačiau obligacijos gali būti išperkamos ir kas dvejus ar trejus metus. Tokiu atveju obligacijų trukmės vidurkis bus ilgesnis, o kuo ilgesnis terminas iki obligacijų išpirkimo, tuo obligacijos yra pelningesnės.
- Investuojant kopėčių strategija nėra būtina investuoti į tas pačias obligacijas. Galbūt 2013 metais pasikėtė jūsų rizikos apetitas ir 2018 metais pasirinksite A kredito reitingą turinčias obligacijas, o ne AAA reitingo obligacijas, į kurias investuodavote anksčiau. Galite rinktis obligacijas pagal kredito riziką, pramonės sektorių, valiutos riziką, pajamingumą ir t.t. Kitaip tariant kopėčių strategija leidžia jums diversifikuoti investicinį portfelį ir taip sumažinti riziką.

Kopėčių strategija yra tokia paprasta, kad daugelis investuotojų nuvertina jos privalumus:

- Kopėčių strategija sumažina palūkanų normos riziką. Priminsime, kad obligacijų kaina svyruoja priklausomai nuo rinkos palūkanų pokyčių. Kadangi pagal kopėčių strategiją obligacijos yra išlaikomos iki jų išpirkimo, todėl investuotojui nėra aktualu ar

obligacijos kaina laikinai padidėja ar sumažėja. Investuotojas žino, kad atėjus išpirkimo terminui jam bus grąžinta visa investuota suma - nominali obligacijos vertė.

- Kopėčių strategija mažina reinvestavimo riziką. Kadangi obligacijos perkamos skirtingais terminais, todėl portfelį sudaro keletas skirtingo pajamingumo obligacijų. Kitaip tariant, palūkanų normai sumažėjus, tik dalis portfelio bus sudaryta iš mažesnio pajamingumo obligacijų.
- Obligacijos išperkamos reguliariai. Tai labai paranku planuojantiems išlaidas ateityje. Pvz. jeigu taupote pinigus vaiko studijoms universitete, tuomet kasmet išpirktas obligacijų emisijas nereinvestuosite, bet atėjus laikui galėsite už obligacijų išpirkimą gautus pinigus skirti vaiko studijų išlaidoms padengti. Kitaip tariant, jūs puikiai žinote, kaip po kelių metų įgyvendinsite savo finansinį tikslą.
- Kopėčių strategija panaikina likvidumo riziką. Jums niekada neriekia parduoti obligacijų anksčiau laiko, nes obligacija reikia išlaikyti iki išpirkimo. Jums nerūpi tai, kad biržoje nėra nei vieno investuotojo norinčio pirkti jūsų obligacijas.
- Kopėčių strategija leidžia diversifikuoti. Kopėčių strategija neliepia investuoti į tas pačias obligacijas, ji tik teigia, kad obligacijos turi būti išperkamas kas tam tikrą laiko tarpą. Dėl šios priežasties obligacijų portfelį galite diversifikuoti investuodami į skirtingas obligacijas.

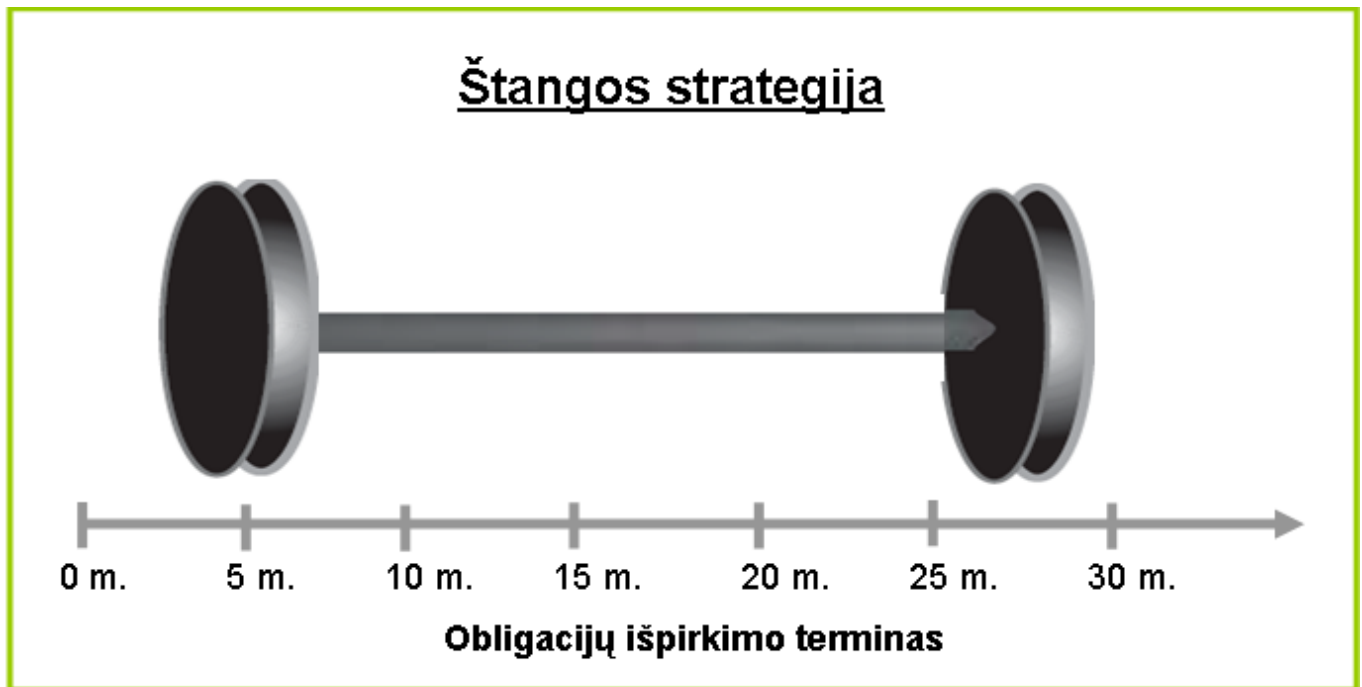
Kopėčių strategija yra neparanki aktyviems investuotojams. Jeigu investuotojas numato rinkos palūkanų normos pokyčius, norėdamas tuo pasinaudoti jis turės parduoti turima obligacijas. Jeigu investuotojas numato, kad palūkanų norma didės, jam tikslinga didžiąją dalį portfelio pakeisti į didesnio kupono trumpesnio galiojimo termino obligacijas. Jeigu investuotojas tikisi, kad palūkanų norma mažės, jam tikslinga didžiąją dalį obligacijų pakeisti į ilgesnio išpirkimo termino didesnio pajamingumo obligacijomis.

Kopėčių strategija yra pasyvi investavimo strategija, nereikalaujanti nuolat pirkti ar parduoti obligacijų, nuolat sekti situaciją rinkoje, numatyti ir reaguoti į palūkanų normų pokyčius. Dėl šios priežasties tarp individualių investuotojų tai yra populiariausia strategija.

Štangos strategija

Štangos strategija pašalina pagrindinis kopėčių strategijos trūkumus. Investuojant pagal štangos strategiją investuotojui nereikės parduoti didžiosios obligacijų dalies tam, kad pasinaudoti numatomais palūkanų normos pokyčiais.

Senai buvusiems sporto salėje priminsime kaip atrodo štangą:

Įsivaizduokite, kad svarmenys uždėti iš abiejų grifo galų yra obligacijos, su skirtingais išpirkimo terminais. Duotajame paveikslėlyje parodyta, kad kairėje esančių obligacijų išpirkimo terminas svyruoja nuo 3 iki 6 metų, tuo tarpu dešinėje pusėje esančios obligacijos bus išpirktos po 25-30 metų.

Kaip matote, štangos viduryje nieko nėra - t.y. iš štangos strategija eliminuoja vidutinės trukmės obligacijas. Tokiu būdu jūsų štangos strategijos obligacijų portfelį sudaro tik trumpalaikės ir ilgalaikės obligacijos. Abiejuose štangos galuose esančių obligacijų vertė yra vienoda.

Tokia obligacijų paskirstymo struktūra investuotojui sudaro galimybes pasipelnyti iš obligacijų kainos svyravimo. Kaip pamenate, kuo ilgesnis obligacijų terminas, tuo obligacijų kaina jautriau reaguoja į palūkanų pokyčius:

- Jeigu investuotojas tikisi, kad palūkanų norma sumažės, investuotojas parduoda trumpo galiojimo termino obligacijas ir perka obligacijas, su ilgu išpirkimo terminu. Sumažėjus palūkanų normai, ilgalaikių obligacijos pabrangs ir investuotojas pasipelnys iš obligacijų kainos pokyčio.
- Kai tikimasi palūkanų normos didėjimo, ilgalaikės obligacijos pakeičiamos trumpalaikėmis. Padidėjus palūkanų normai, ilgalaikių obligacijų kaina stipriai sumažėja, o jas laiku pardavęs investuotojas apsaugo obligacijų portfelį nuo

nuvertėjimo.

Po tokio vertybinių popierių perskirstymo visą obligacijų portfelį sudaro ilgalaikės arba trumpalaikės obligacijos. Palūkanų normai pakeitus kryptį, vėl parduodama pusė obligacijų, o trumpalaikių ir ilgalaikių obligacijų kiekis portfelyje tampa lygus.

Štangos strategijos privalumai:

- Iš investicinio portfelio eliminuojamas vidutinės trukmės obligacijas, investuotojas padidina likvidumą (dalis portfelio sudaryta iš trumpalaikių obligacijų) ir pajamingumą (dalis portfelio investuota į ilgalaikes obligacijas);
- Numatant palūkanų normų pokyčius, reikia parduoti tik pusė investicinio portfelio;
- Jeigu palūkanų normos pokyčiai numatomi teisingai, palūkanų normos pokyčio įtaka obligacijų portfeliui nebus tokia didelė.

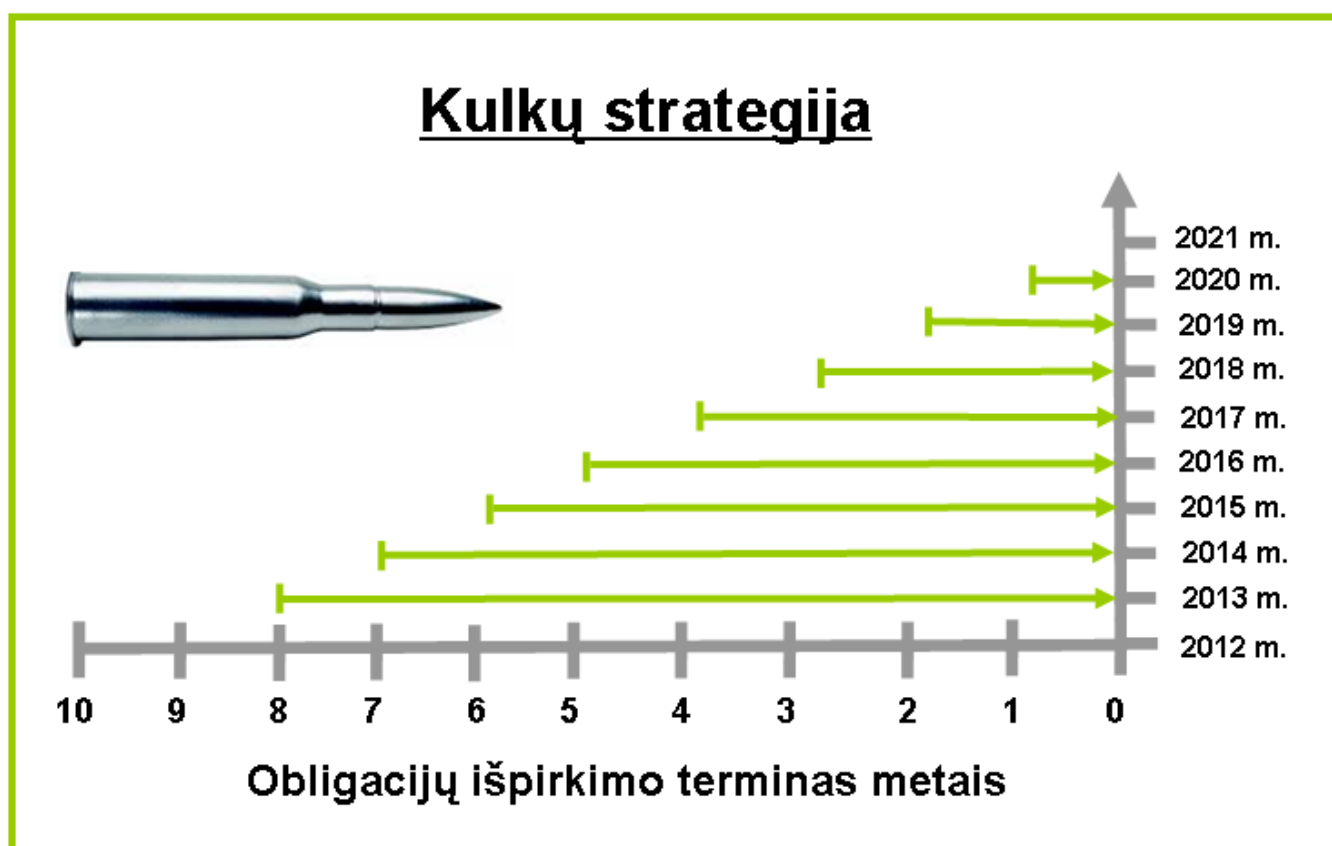
Įgyvendindamas štangos strategiją, investuotojas pats nustato, kokios trukmės obligacijos yra trumpalaikės, o kokios – ilgalaikės pvz. trumpalaikių obligacijų išpirkimo terminas gali būti 2 m. ilgalaikių obligacijų – 10 ar 15 metų ir pan. Štangos strategija, kaip ir kopėčių strategija nedraudžia investuotojui pirkti skirtingas obligacijas (diversifikuoti portfelį pagal kredito reitingą, obligacijų tipą, valiutą ir t.t.). Investuotojui taip pat paliekama teisė spręsti ar reinvestuoti už obligacijas gautas palūkanas.

Pabrėžtina, kad įgyvendinant štangos strategiją svarbu rinktis tik likvidžias obligacijas. Jeigu teisingai numatysite palūkanų normos pokyčius, bet negalėsite parduoti vertybinių popierių, tuomet štangos strategija praras esmę.

Kaip matote štangos strategija yra aktyvi investavimo strategija, kur nuolat perkamos ir parduodamos obligacijos atsižvelgiant į numatomus palūkanų normos pokyčius. Štangos strategija siekia pasipelnyti iš numatomų palūkanų normos svyravimų – t.y. pirkti pigiai ir parduoti brangiai. Tai padaryti nėra taip paprasta kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Numatyti kuria kryptimi pasuks palūkanų norma yra daugiau menas nei tikslusis mokslas. Pagrindinis štangos strategijos trūkumas tas, kad investuotojas gali patirti nemažus nuostolius, jeigu palūkanų normos pokyčius numato klaidingai. Dėl šios priežasties štangos strategija yra parankesnė instituciniams investuotojams, turintiems profesionalią analitikų komandą, nei smulkiesiems investuotojams.

Kulų strategija

Kulų strategija yra bene paprasčiausia. Šia strategija siekiama, kad visos obligacijos būtų išpirktos vienu metu. Pvz. po 8 metų (2020 m.) jūs norite nusipirkti būstą, tokiu atveju jūs pirmais metais pirksite obligacijas, kurios bus išpirktos po 8 metų, kitais metais – obligacijas, kurios bus išpirktos po 7 metų, dar sekančiais – po 6 metų ir t.t. Galiausiai praėjus 8 metams visos obligacijos bus išpirktos.

Žinoma, nėra būtina pirkti obligacijas tik kartą per metus, galima pirkti kas pusę metų ar kas mėnesį, svarbiausia, kad visos obligacijos būtų išpirktos vienu metu.

Kulų strategija yra geriausias metodas įgyvendinant finansinius tikslus, kadangi investuotojas visus investuotus pinigus susigrąžina vienu metu.

Pajamų strategija

Pajamų strategijos pagrindinis tikslas yra įsigyti obligacijas, kurios moka palūkanas skirtingais laikotarpiais. Šis strategija ypatingai naudinga žmonėms, kurie nori gyventi iš

investicijų į obligacijas pvz. pensijinio amžiaus žmonėms.

Pvz. investuotojas išsikėlė tikslą gyventi iš palūkanų ir nori gauti pajamas kiekvieną mėnesį. Daugelis obligacijų moka palūkanas du kartus per metus, todėl investuotojui reikia įsigyti obligacijas, kurios moka palūkanas skirtingais laikotarpiais. Pastebėtina, kad investuotojas gali pajamų strategiją suderinti su kopėčių strategija.

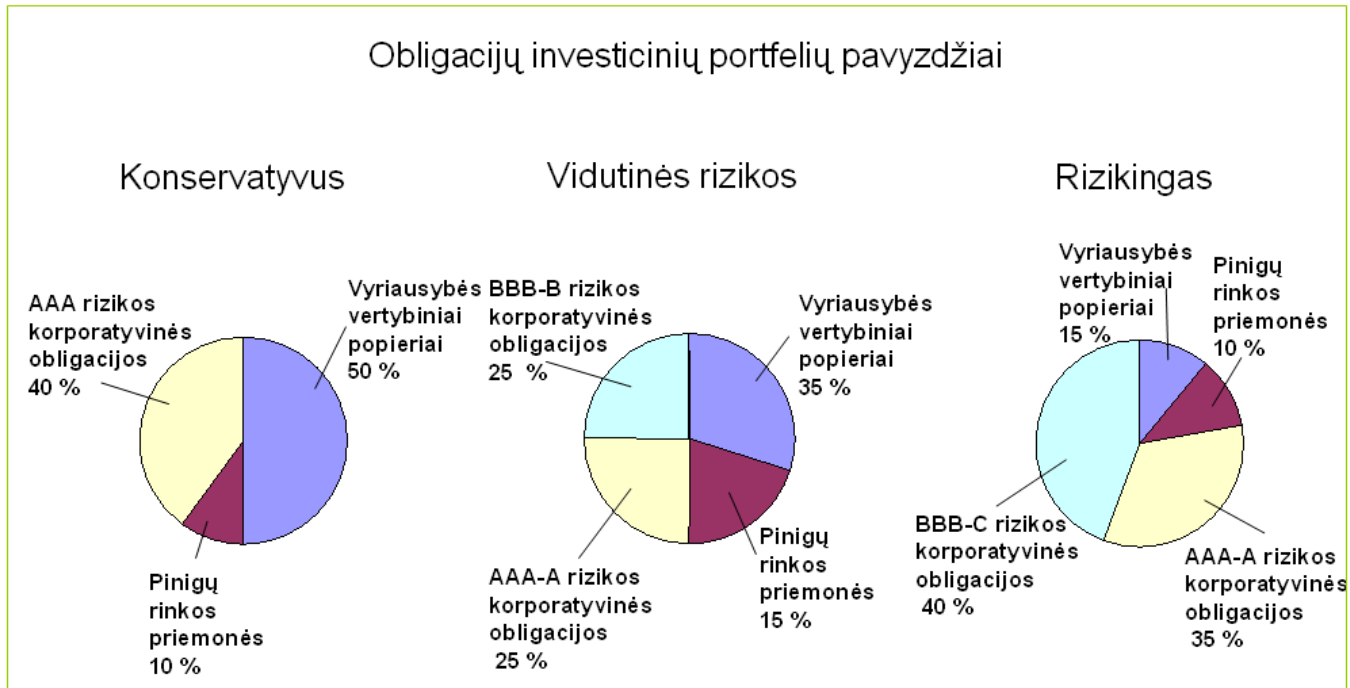
Obligacijos	Mėnesiai, kuriais mokamos palūkanos	Obligacijų išpirkimo metai
A	Sausis, liepa	2013
B	Vasaris, rugpjūtis	2014
C	Kovas, rugsėjis	2015
D	Balandis, spalio	2016
E	Gegužė, lapkritis	2017
F	Birželis, gruodis	2018

Obligacijų portfelio sudarymas ir diversifikavimas

Siekdami sumažinti obligacijų portfelio riziką, galite įsigyti skirtingas obligacijų rūšis. Dalį obligacijų portfelio galite skirti vyriausybės vertybiniam popieriui, dalį pinigų rinkos priemonėms, dalį rizikingoms obligacijoms, galite įsigyti obligacijas su skirtingais išpirkimo terminais, skirtingu pajamingumu ir t.t. Galite obligacijų portfelį išskaidyti geografiniu principu, įsigydami užsienio valstybių obligacijas. Tokiu būdu automatiškai įsigysite obligacijų denominuotą skirtingą valiutą ir sumažinsite valiutos riziką. Obligacija galite diversifikuoti pagal skirtingus pramonės sektorius. Kiekviename pramonės sektoriuje obligacijas galite diversifikuoti tarp skirtingų kompanijų. Galiausiai obligacija galite diversifikuoti įsigydami investicinių obligacijų fondo vienetų arba biržoje prekiaujamų obligacijų fondo (ETF) vienetų.

Svarbiausia, kad obligacijų portfelis atitiktų jūsų finansinius tikslus. Žemiau kaip pavyzdį pateikėme skirtingos rizikos obligacijų portfelio sudarymo modelius:

Plačiai išskaidę investicijas tarp skirtingų obligacijų rūšių, mažiau nukentėsite jei kurių nors pavienių obligacijų vertė sumažės.

Svarbu paminėti, kad smulkiam investuotojui bus sudėtinga plačiai diversifikuoti investicinį portfelį. Paprastai vienos obligacijos nominali vertė yra 1000 €, 1000 USD ir pan., tad norint diversifikuoti obligacijų portfelį reikia turėti mažiausia kelis tūkstančių eurų. Dėl šios priežasties investuotojams patartina rinktis investicinius obligacijų fondus arba biržoje prekiaujamus obligacijų fondus.

6. paskaita. [Obligacijų fondai: jų rūšys, privalumai ir trūkumai](#)

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Investavimo į obligacijas strategijos

6 balsai/ Vid.5